

Rådet för personer med funktionsnedsättning vid Östra Nylands vårdsområde

VERKSAMHETSBERÄTTELSE 2024

1. Allmänt

Bestämmelser om rådet för personer med funktionsnedsättning finns i 32 § i lagen om vårdsområden (611/2021), Vårdsområdets påverkansorgan:

Östra Nylands vårdsområdesstyrelse utsåg 16.6.2022 medlemmar till rådet för personer med funktionsnedsättning för åren 2022–2025 i enlighet med de kommunala råden för personer med funktionsnedsättnings framställningar. Rådet för personer med funktionsnedsättning inledde emellertid sin verksamhet först i februari 2023.

Verksamhetsstadgan för rådet för personer med funktionsnedsättning godkändes vid vårdsområdesstyrelsens sammanträde 27.4.2023.

2. Syftet med rådet för personer med funktionsnedsättnings verksamhet

2.1. Utmaningar och möjligheter under verksamhetsperioden.

Rådet för personer med funktionsnedsättning har enligt verksamhetsstadgan till uppgift att

- främja och följa upp vårdsområdets verksamhet ur funktionsnedsatta personers synvinkel
- främja samarbete mellan personer med funktionsnedsättning, funktionshinderföreningar och myndigheter
- följa upp funktionsnedsatta invånarens behov och önskemål samt se till att deras grundläggande rättigheter uppfylls
- delta i planeringen och utvecklingen av vårdsområdets tjänster för personer med funktionsnedsättning genom att till exempel ge utlåtanden eller komma med initiativ.

År 2024 har varit rådet för personer med funktionsnedsättnings andra verksamhetsår och verksamheten har genomförts så att där ingått att avge flera utlåtanden och ställningstaganden, men till en till stor del har verksamheten ännu sökt sin form och sitt verksamhetsätt.

2.2. Prioriteringsområden för verksamheten samt mål och åtgärder 2024.

Lämplighet av alla tjänster i samhället och vårdsområdet för personer med funktionsnedsättning, tillgänglighet och närhet.

2.2.1. Lagen om funktionshinderservice

2.2.2. Stöd för rörligheten

2.2.3. Personlig assistans

2.2.4. Övriga åtgärder med anknytning till funktionshinderservice

3. Rådet för personer med funktionsnedsättnings verksamhet

3.1. Sammanträden

Rådet för personer med funktionsnedsättning hade 11 sammanträden år 2024.

Rådet för personer med funktionsnedsättning bildade år 2024 en särskild arbetsgrupp som har sammanträtt före de egentliga sammanträdena för att bereda de ärenden som skulle behandlas vid sammanträdet.

Till arbetsgruppen valdes rådet för personer med funktionsnedsättnings ordförande Pauli Ritola, vice ordförandena Tuula Räikkönen och Maija Aatelo samt Jonas Lindström.

Rådet för personer med funktionsnedsättnings sammanträden:

16.4.2024	Max Lönnqvist, välfärdsområdesdirektör
21.8.2024	Pia Hannula, kommunikationschef
21.8.2024	Mika Kosunen, kommunikationsdirektör
25.9.2024	Camilla Söderström, förvaltningsdirektör
30.10.2024	Minna Mattila, specialexpert inom främjande av hälsa och välfärd

3.2 Rådet för personer med funktionsnedsättnings resurser

– Rådet för personer med funktionsnedsättning har till uppgift att ge utlåtanden och att på eget initiativ lyfta fram frågor och göra tjänsteinnehavarna uppmärksamma på dem samt bland annat att göra ställningstaganden och ta initiativ.

– En av fördelarna ur välfärdsområdets synvinkel med att ha ett verksamt råd för personer med funktionsnedsättning är att man redan före beslutsfattandet kan åtgärda problempunkter och det som inte fungerar i servicen. På så sätt kan välfärdsområdet slippa tidskrävande korrigeringar samt de extra kostnader som sådana medför.

– En stor del av beredningsgruppens mötestid har gått åt till att söka efter sådan information som det normalt hör till sekreterarens uppgifter att sammanställa och förvara. Den tid som gått till detta har varit ett bortfall från den innehållsmässiga beredningen av de ärenden som tas upp på föredragningslistorna. Beredningsgruppens önskemål är att sekreterarresursen ska fås i skick för att beredningsgruppen ska kunna sätta sig in i de innehållsmässiga sammanträdesärendena på det sätt som de kräver. Om det slags uppgifter som traditionellt hör till sekreteraren inte hopade sig hos beredningsgruppen, skulle beredningsgruppen ha möjlighet att teckna bakgrunden till de ärenden som ska behandlas, vilket skulle göra rådet för personer med funktionsnedsättnings arbete smidigare.

Av de protokoll som förts vid rådet för personer med funktionsnedsättnings sammanträden är protokollet från 25.9.2024 det senaste som i april funnits på Östra Nylands välfärdsområdes webbplats. Det har hållits flera sammanträden efter det. Det är viktigt att såväl beslutsfattarna som de från andra välfärdsområden som är intresserade får aktuell information om de ärenden som behandlats.

Sekreterarresursernas otillräcklighet har försvårat välfärdsområdets råd för personer med funktionsnedsättnings verksamhet, även om välfärdsområdeslagen förutsätter att området ska sörja för påverkansorganens verksamhetsförutsättningar.

3.3. Tillställningar, evenemang och utbildningar

Rådet för personer med funktionsnedsättning har inte själv ordnat utbildningar eller andra evenemang år 2024. Rådets medlemmar har emellertid aktivt deltagit i evenemang som ordnats av olika aktörer, bland annat:

Vammaispalvelujen neuvottelupäivät (Förhandlingsdagar för handikappservice)	THL
Dagarna för personlig assistans	Heta-förbundet och Assistenssi.info
Nylands påverkansnätverk	Invalidförbundet m.fl. handikapporganisationer
Seminarium om tillgodoseende av rättigheterna för personer i utsatt ställning	Centret för välfärdsrätt
Sökande av ändring vid välfärdsområdena-webbinarium	Hyvil Ab
Webbinarier om nätverkande funktionshinderservice	THL, Hyvil Ab

3.4. Utlåtanden och ställningstaganden

FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning är bindande för Finland på samma sätt som en lag. I artikel 4.3 anges:

”3. Konventionsstaterna ska i utformning och genomförande av lagstiftning och riktlinjer för att genomföra konventionen och i andra beslutsfattande processer angående frågor som berör personer med funktionsnedsättning nära samråda med och aktivt involvera personer med funktionsnedsättning, däribland barn med funktionsnedsättning, genom de organisationer som företräder dem.”

Detta nära samråd kan genomföras genom att man möjliggör deltagande i beredningen av ärenden och genom att möjliggöra givande av utlåtanden.

Ett nära samråd förutsätter att de frågor som lyfts fram beaktas på ett väsentligt sätt i slutresultatet.

Om de frågor som meddelats i beredningsskedet eller i utlåtandena ignoreras när ärendena hänskjuts till beslutsnivå, förverkligas inte den delaktighet för personer med funktionsnedsättning som avses i konventionen. Då går nyttan förlorad, servicen fungerar inte ur personer med funktionsnedsättnings synvinkel, och att åtgärda detta kräver tid och resurser. Att göra korrigeringar är nödvändigt och blir dyrare än om det som man pekat på skulle ha beaktats från början.

Rådet för personer med funktionsnedsättning har velat ställa sitt kunnande och sin kunskap till välfärdsområdets förfogande. Det råder ovisshet om hur noggrant de iakttagelser som noterats har beaktats i beredningen av ärendena och i besluten. Tidsplanerna för utlåtandena kräver att man sätter sig in i ärendena också mellan mötesdagarna. Om det bara finns lite tid mellan datum för inlämnande och nämndens sammanträdesdatum är det osäkert om allt behövt har beaktats.

År 2024 begärdes 12 utlåtanden om sammanlagt 19 substanshelheter av rådet för personer med funktionsnedsättning. En förteckning över de utlåtanden som lämnats finns som bilaga till verksamhetsberättelsen.

Dessutom har rådet tagit ställning till bland annat följande frågor:

- Diskriminerande begränsning av covid-medicinering på basis av egen aktivitet
- Rådgivningstjänsterna vid Östra Nylands välfärdsområde. Att rådgivningen inte fungerar, svårigheter att nå anställda vid funktionshinderservice per telefon, inklusive särskilda problem för hörselskadade.
- Uppskov med ikraftträdandet av lagen om funktionshinderservice (begäran om utlåtagande av SHM)
- Självriskandelar i färdtjänsten
- Ställningstagande om tillgängligheten i Östra Nyland (Söderkulla)
- Ställningstagande gällande beslut om regelbunden hemvård

3.5. Påverkan och intressebevakning

En representant för rådet för personer med funktionsnedsättning har närvarorätt vid välfärdsområdesfullmäktiges sammanträden samt närvaro- och yttranderätt vid de viktigaste nämndernas sammanträden.

Rådets representanter i fullmäktige och nämnder är:

	Representant:	Ersättare
Nationalspråksnämnden	Håkan Westerholm	Jonas Lindström Monica Ståhls-Hindsberg
Nämnden för utveckling och samarbete	Pauli Ritola	Tuula Räikkönen
Nämnden för beredskap och säkerhet	Håkan Westerholm	Maija Aatelo Jonas Lindström
Nämnden för ordnande av tjänster	Maija Aatelo	Tuula Räikkönen
Välfärds- områdes- fullmäktige	Pauli Ritola	Tuula Räikkönen Maija Aatelo

Representanter/ersättare för rådet för personer med funktionsnedsättning har deltagit i välfärdsområdesfullmäktiges och nämndernas alla sammanträden och strävat efter att lyfta fram de särskilda behoven hos personer med funktionsnedsättning och behovet av likvärdiga tjänster.

Kundpanelen för färdtjänsten har haft representanter utsedda av de kommunala råden för personer med funktionsnedsättning, av vilka en del också är verksamma i ÖN:s råd för personer med funktionsnedsättning. Dessutom har en representant för rådet för personer med funktionsnedsättning bjudits in till intervjugruppen för konkurrensutsättningen av beställningscentralen för färdtjänst, arbetsgruppen för beredning av anvisningar för bostadsändringsarbeten enligt funktionshinderservicelagen samt styrgruppen för projektet för hållbar tillväxt.

De som representerar de lokala råden för personer med funktionsnedsättning i tillgänglighetsarbetsgrupper deltog också i ett gemensamt möte med tillgänglighetsarbetsgrupper i regionen.

3.6. Samarbetspartner, intressentgrupper, nätverk

År 2024 har samarbete bedrivits med offentliga och privata nätverk samt med tredje sektorn.

3.7. Ledamöter, sekreterare

I rådet för personer med funktionsnedsättning är alla kommuner inom området representerade:

Minna Manninen	Askola
Janne Riekki	Askola
Pauli Ritola	Lapträsk
Jonas Lindström	Lovisa
Jyrki Laakso	Lovisa
Hannele Käenaho-Virtala	Mörskom
Håkan Westerholm	Borgå
Maija Aatelo	Borgå
Robert Almiala	Pukkila
Tuula Räikkönen	Sibbo
Monica Ståhls-Hindsberg	Sibbo

Ordförande Pauli Ritola, vice ordförande Tuula Räikkönen och Maija Aatelo.

Ira Kajiolehto har varit teknisk sekreterare för rådet för personer med funktionsnedsättning. Valfärdsområdet beslutade år 2024 att för ändamålet utsedda tjänsteinnehavare med ansvar för funktionshinderfrågor i fortsättningen ska delta i valfärdsområdets råd för personer med funktionsnedsättnings sammanträden.

4. Uppföljning och indikatorer

4.1 Rådet för personer med funktionsnedsättnings interna verksamhet, valfärdsområdets, samhällets verksamhet
Uppföljning av valfärdsområdets verksamhet vid fullmäktiges och nämndernas sammanträden och på basis av begärda utlåtanden. Uppföljning av utlåtanden på basis av fullmäktiges och styrelsens beslut.

4.2 Uttalandenas och ställningstagandenas verkningsfullhet
Utifrån de beslut som organen fattat har man försökt följa hur stor inverkan utlåtandena och ställningstagandena har.

4.3 Deltagande i beredningen av ärenden
Deltagandet i beredningen av ärendena har framskridit något i och med att ledamöter i rådet för personer med funktionsnedsättning har inbjudits till några arbetsgrupper. I fråga om till exempel arbetsgruppen för priset på färdtjänstresor förbigicks emellertid de synpunkter som ledamöterna i rådet för personer med funktionsnedsättning hade framfört i det skede då ärendet gick vidare i organisationen från arbetsgruppen. FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning förutsätter nära samråd med personer med funktionsnedsättning, kravet gäller inte bara personal inom funktionshinderservice, utan är bindande för hela valfärdsområdet. Det kan anses vara särskilt oroväckande att rehabiliteringsfrågorna, som är viktiga för personer med funktionsnedsättning, helt saknas i de uppgifter som tagits fram under beredningsskedet, i begäran om utlåtande och i informationen.

5 Ekonomi

Enligt aktuella uppgifter har ekonomin hållit sig inom budgetramen.

6 Kommunikation, webbsidor, sociala medier, media

En presentation av rådet för personer med funktionsnedsättning och sammanträdesprotokollen finns på välfärdsområdets webbplats <https://ostranyland.fi/om-oss/beslutsfattande-2/raden-och-ungdomsfullmaktige/>.

Ledamöterna i rådet för personer med funktionsnedsättning har fått förfrågningar om utlåtandena, och rådet har ansett det viktigt att de utlåtanden som det avger kan hittas på samma webbplats som rådets protokoll. Ännu i april 2025 saknades protokollen från och med oktober 2024.

I slutet av året öppnades en e-postadress för rådet för personer med funktionsnedsättning vammaisneuvosto@itauusimaa.fi. Alla medlemmar fick också en e-postadress i samma format som området fornamn.efternamn@itauusimaa.fi.

7 Utveckling av verksamheten

(trender, svaga signaler)

Rådet för personer med funktionsnedsättnings verksamhet ska utvecklas i en mer resultatrik riktning år 2025. Samarbetet med välfärdsområdets olika organisationer ska utvecklas under det kommande året.

8 Avslutningsvis

Rådet för personer med funktionsnedsättning tackar för ett gott samarbete med representanter för välfärdsområdet.

Bilaga: uttalanden

Bilaga

Utlåtanden avgivna av Östra Nylands välfärdsområdes råd för personer med funktionsnedsättning år 2024:

1. Konkurrensutsättning av arbets- och dagverksamhet för personer med funktionsnedsättning
 - Avtal om upphandling av arbets- och dagverksamhet för personer med funktionsnedsättning
2. Instruktion om familjevård
 - Brandsäkerhet i familjehemmet
 - Hygien i familjevården
3. Regelbok gällande servicesedlar inom mun- och tandvården
4. Regional plan för det förebyggande missbruksarbetet 2024–2025
5. Anvisningar om frivillig stödrelationsverksamhet
6. Östra Nylands regionala elevhälsoplan 2024–2025
7. Servicenätsplanen
 - Protokollsutdrag välfärdsområdesstyrelsen
8. Konkurrensutsättning av stöd för boende
 - Avtal om upphandling av tjänster enligt funktionshindersservicelagen
9. Grunder för beviljande av stödtjänster
 - Trygghetsservice
 - Klädvårds-, städ- och ledsagartjänst
10. Guide för anställning av personlig assistent
11. Badtjänst
12. Anvisning för service som stöder rörligheten

Rådet för personer med funktionsnedsättning vid Östra Nylands välfärdsområdes ställningstaganden 2024:

1. Självriskandelar i färdtjänsten
2. Ställningstagande om tillgängligheten i Östra Nyland (Söderkulla)
3. Ställningstagande om priserna på måltidsservice
4. Ställningstagande gällande beslut om regelbunden hemvård